



INDICIJI ZA MAKEDONSKOTO POTEKLO NA SVETI LUKA

Во една од светски најпознатите ЦД енциклопедии навестено е можното македонско потекло на Свети Лука!
Во својот оригинален текст Свети Лука употребил и еден античко-македонски збор!



Пишува:
Александар ДОНСКИ

За македонското етничко потекло на светиот евангелист Лука ќе спомнеме уште еден интересен податок. Имено, кај нас е малку познато дека во светот постојат сериозни странски истражувачи, кои тврдат дека Свети Лука навистина по потекло бил Македонец. Овие истражувачи тврдат дека Свети Лука не бил роден во Антиохија, туку дека е роден во Македонија (иако видовме дека и Антиохија претежно била населена со Македонци).

Како доказ за постоењето на оваа теорија, ќе наведеме дел од биографијата на Свети Лука, преземен од светски познатата општа ЦД американска енциклопедија Encarta (цит. дело, наслов: **Luke, saint**). Текстот за биографијата на Свети Лука во оваа енциклопедија е составен врз основа на делата од врвни светски познавачи на оваа тема. Некои од овие библиски историчари претпоставуваат дека Свети Лука бил Македонец од Македонија и дека всушност тој го повикал Свети Павле да дојде во Македонија. Во врска со ова, во наведената енциклопедија читаме:

"Свети Лука живеел во првиот век по Христа. Во Новиот Завет тој е претставен како придружник на Свети Павле... Тој веројатно бил паган, затоа што Свети Павле го одделува него од своите еврејски соработници... Како што употребата на прво лице множина во Делата апостолски (16:10-17) може да ни покаже, и ако авторот на Делата апостолски бил, човекот од Македонија' (Дела апостолски, 16:9), Лука очигледно му се придружил на Павле

во Троада, главниот град на Римската провинција во Азија. Подоцна, тој веројатно го придружувал Павле на неговото Второ мисионерско патување, сè до античко-македонскиот град Филипи, каде останал неколку години, додека Павле патувал низ Грција и Македонија. (...)" (Подвлекувањето е наше).

Значи, според оваа теорија, Свети Лука бил Македонец од Македонија и токму тој го повикал Свети Павле да дојде во нашата земја. Притоа, Свети Лука го пречекал Свети Павле во Троада (малоазиски град недалеку од Македонија), а потоа заедно со него се вратил во Македонија.

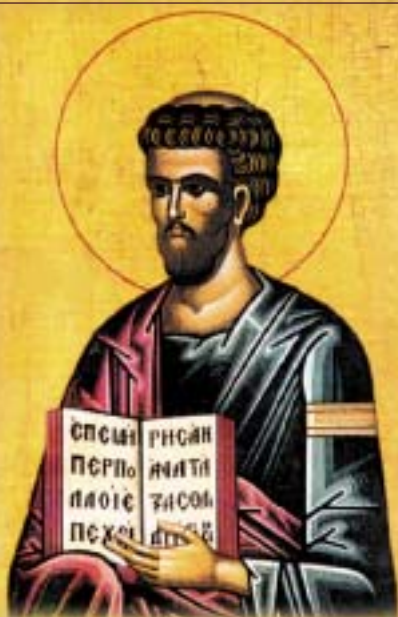
СВЕТИ ЛУКА - ЧОВЕКОТ ОД МАКЕДОНИЈА

Уште подецидна потврда за постоењето на оваа теорија има во познатото американско издание "Библиски земји" (**Biblelands**), пишувано под надзор на д-р Клинт Арнолд од Теолошкиот Талбот Семинар. Овде, исто така, е спомната претпоставката дека Свети Лука бил Македонец од Македонија. Во врска со ова читаме:

"Додека престојувал во Троада, Павле имал визија на човек од Македонија, кој го повикал да појде во таа провинција. Некои претпоставуваат дека човекот од Македонија бил лично Лука, но ова тешко може да се потврди". (Подвлекувањето е наше з.м.). ("The Apostle Paul's Visit to Philippi, History of Philippi", d-r Clint Arnold and his class at Talbot Theological Seminary, The Biblelands Project. Copyright 1999 by Mustardseed Me-



ИСКОПИНИ - ХЕРАКЛЕА



СВЕТИ АПОСТОЛ ЕВАНГЕЛИСТ ЛУКА

dia, Inc Web site: <http://www.mustardseed.net>)

Македонското потекло на Свети Лука го потенцира и нашиот црковен историчар и теолог проф. д-р Ратомир Грозданоски, кој смета дека само доколку Свети Лука бил Македонец од Филипи, можел толку добро да ја познава топонимијата на овој град. (**Свети Лука - Македонец** в. "Нова Македонија", 31.10. 2002)



АНТИЧКО-МАКЕДОНСКИ ЗБОР

Пред сè, ќе спомнеме уште еден момент за извесното македонско етничко потекло на Свети Лука. Се работи за еден многу интересен податок. Знаеме дека Свети Лука ги напишал своите библиски дела ("Евангелие по Лука" и "Дела апостолски") на јазикот коине. Внимателните проучувачи и аналитичари на најстарите преписи на неговите дела дошле до едно зачудувачко откритие. Тие откриле дека Свети Лука во "Дела апостолски" употребил еден античко-македонски збор, кој го немало во ниту еден друг текст откриен на територијата на денешна Грција. Истиот овој збор го имало на бројни натписи ширум цела Македонија, но не и на територијата на денешна Грција. Овој збор бил откриен и на древниот споменик **Вардарова Porta** во Солун. Во гореспомнатото издание "Библиски земји" во врска со сè ова читаме:

"Лука, во своите објаснувања за престојот на Павле во Солун, употребува еден збор за 'градските старешини', што не се среќава во ниту еден друг текст од грчката литература. Истиот овој збор е пронајден на еден натпис на 'Вардаровата Porta', како и на бројни други натписи низ цела



МОЗАИК - СТОБИ

Македонија. Овој податок дава поткрепа во прилог на историската автентичност на објаснувањата на Лука. ("Archaeological Remains in Thessalonica", d-r Clint Arnold and his class at Talbot Theological Seminary, The Biblelands Project. Copyright 1999 by Mustardseed Media, Inc Web site: <http://www.mustardseed.net>)

Но, кој е тој античко-македонски збор, кој го употребил Свети Лука, а збор кој го немало во ниту еден литературен антички грчки текст? Тоа е зборот **политарси (политархос)**, чија етимологија била токму **градски старешини**. Овој термин Свети Лука го употребил во "Дела апостолски" (17,6).

Кои биле **политарсите**? Тоа биле еден вид локални (градски) управници. Македонскиот историчар д-р Наде Проева, пишува дека **политарсите** биле чиста македонска институција, која ја немало во ниту еден грчки град-држава (д-р Наде Проева, "Студија за античките Македонци", Macedonia Prima, Скопје, 1997, стр. 76 и 77). Токму затоа овој термин е пронајден исклучително на натписи на територијата на Македонија и токму затоа истиот го немало во ниту еден ста-

рогрчки текст! Д-р Проева пишува дека засега најстарото спомнување на овој термин датира уште од III век пред Христа т.е. од времето на македонскиот владетел Касандар. Овој термин (институција) се среќавал и на натписи во македонските колонии т.е. на територии кои тогаш биле под македонска власт. Конкретно натписот од III век пред Христа се наоѓа на територијата на тогашна Илирија, која во тоа време била македонска колонија. Истиот термин е пронајден и во една македонска колонија во Тракија (д-р Проева, цит. дело, стр. 258). И по окупацијата на Македонија, Римјаните ја задржале оваа институција во македонските градови, па од римско време, во Македонија, има зачувано повеќе од педесет натписи во кои се спомнува терминот **политарси** (д-р Проева, стр. 258). На територијата на денешна Грција, пак, ниту од римско време не е откриен ниту еден текст во кој е спомнат овој древно-македонски термин.

(продолжува)